

Mukta Mahee

ਮੁਕਤ ਮਹੀ

Mukta Mahee is a Unicode compliant, contemporary, humanist, mono-linear typeface available in seven weights, supporting Gurmukhi, Latin scripts. Mukta Mahee is a libre licensed version of Ek's self-titled multi-script project, an ongoing efforts to develop a unified type family for each Indian script. The goal is to build one harmonious family across all Indian scripts without letting the visual features of one script dominate over others.

Gurmukhi designed by Shuchita Grover & Noopur Datye
Latin designed by by Girish Dalvi & Yashodeep Gholap

To Download the source files, please visit:
<https://fonts.google.com/specimen/Mukta+Mahee>
<https://github.com/EkType/Mukta/releases>

To download fonts, please visit:

www.ektype.in

EK TYPE



www.ektype.in

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee ExtraLight

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee Light

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee Regular

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee Medium

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee SemiBold

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee Bold

ਮੁਕਤ ਮਹੀ Mukta Mahee ExtraBold

ਅਆਇਈਉਊਏਐਓਔਕਖਗਘਙਚਛਜ
ਝਞਟਠਡਢਣਤਥਦਧਨਪਫਬਭਮਯਰਲਲ
ਵਸ਼ਸਹੜਖਗਜਫਕ੍ਰੜਧਜਮਧਧ੍ਰਧ੍ਰਐਓ
੦੧੨੩੪੫੬੭੮੯।॥॥—≡≡°°
'! '?.,,:; \“[{(¢£¥*§₹€)}]”/%©®
™°•×÷¶‘#’|0123456789½01
23456789012345689@&AB
CDEFGHIJKLMNOPQRSTU
VWXYZabcdefghijklmnopqrstuvwxyz
opqrstuvwxyzàáâãäåabcd
efghijklmnopqrstuvwxyzℓ
№Ω€∂ΔΠΣ√•∞∫≈≠≤≥◊†‡‰

ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਸਰਸੇ ਦਾ ਸਾਗ

ਬੁੱਲੇ ਸਾਹ ਨੇ 156 ਕਾਫ਼ੀਆਂ, 1 ਬਾਰਾਮਾਂਹ, 40 ਗੰਢਾਂ, 3 ਸੀਹਰਫ਼ੀਆਂ ਤੇ 49 ਦੇਹੜੇ ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਹਨ।

ਬਰਨਾਲਾ

“ਚਲੇ ਦੇਖੀਏ ਉਸ ਮਸਤਾਨੜੇ ਨੂੰ, ਜਿਥੀ ਤ੍ਰਿੰਵਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਈ ਏ ਧੁੰਮ।
ਉਹ ਤੇ ਮੈਂ ਵਹਿਦਤ ਵਿਚ ਰੰਗਦਾ ਏ, ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ ਜਾਤ ਦੇ ਕੀ ਹੋ ਤੁਮ।”

ਅਮਨ

ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ, ਰਾਵੀ, ਚਨਾਬ, ਜੇਹਲਮ

ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਸ ਸਾਹ ਨੂੰ ਕਿਤੋਂ ਕਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲ। ਤੇ ਅੱਜ ਕਿਤਾਬੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਫੋਲ।
ਇਕ ਰੋਈ ਸੀ ਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੂੰ ਲਿਖ ਲਿਖ ਮਾਰੇ ਵੈਣ। ਅਜ ਲੱਖਾਂ ਧੀਆਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਤੈਨੂੰ ਵਾਰਸ ਸਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿ।
ਵੇ ਦਰਦਮੰਦਾਂ ਦਿਆ ਦਰਦੀਆ ਉਠ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ। ਅਜ ਬੋਲੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਛੀਆਂ ਤੇ ਲਹੂ ਦੀ ਭਰੀ ਚਨਾਬ।

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ

2013 ICC CHAMPIONS TROPHY

Indian food is world renowned for being aromatic & delicious.

Brāhmī

The tropical forests in east are in contrast to the pine and coniferous woodland of the western Himalayas. Indian flora has a great range of varieties from shrubs to deciduous forests and tropical jungles to cool temperate woods.

Qutub Minar

It echoes in the hills of the Vindhya & Himalayas

7517 kms of coastline

Indian languages have different origins. The languages evolved from the Indo-European group of languages are known as Indic languages. Gujarati, Marathi, Punjabi etc belong to this group. The South Indian languages which are distinctly different from the Indic languages and include

Tamil, Malayalam, Telugu etc. are known as the Dravidian group. Hindi is the official language of India. Indian languages beside Hindi and English are Assamese, Bengali, Dogri, Gujarati, Kannda, Kashmiri, Malayalam, Marathi, Manipuri, Oriya, Punjabi, Sanskrit, Sindhi, Tamil, Telugu and Urdu.

A LAND OF MYRIAD TONGUES

Source: Wikipedia | www.indtravel.com

Good Morning ਪੰਜਾਬ!

makki ki roti with sarson ka saag ₹250 | ਸਰੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ₹੨੫੦

ਨਮਸਕਾਰ

Paschim SF Express | ਪਸ਼ਚਿਮ ਸੁਪਰਫਾਸਟ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ
12904 ਸਵਰਨ ਮੰਦਰ ਮੇਲ | Golden Temple Mail PT

ਗਜਰੇਲਾ, ਮਾਲਪੁਆ, ਜਲੇਬੀ

MULTAN

ਲੱਸੀ ਇੱਕ ਰਿਵਾਇਤੀ ਦਹੀਂ-ਅਧਾਰਤ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜਨਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਸਨੂੰ ਦਹੀਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਸਾਲੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਵਾਇਤੀ ਲੱਸੀ (ਨਮਕੀਨ ਲੱਸੀ) ਇੱਕ ਸੁਆਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਜੀਰੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਿੱਠੀ ਲੱਸੀ ਵਿੱਚ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਚੀਨੀ ਜਾਂ ਫਲ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Traditional mild sweet lassi is more common in Punjab. Lassi is prepared by blending yogurt with water, sugar and other spices to taste. Salt can be substituted in place of sugar. The resulting beverage is known as salted lassi. It is served in a tall glass, often with pistachio nuts sprinkled on top.

SRI GANGANAGAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14/20 PT, Mukta Mahee SemiBold

ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ (੧੫੩੮-੧੫੯੯) ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ਼ੇਖ ਉਸਮਾਨ ਢੰਡੇ ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿ ਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਕਬਰ ਅਤੇ ਜਹਾਂ ਗੀਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਛੱਜੂ ਭਗਤ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਮੋਢੀ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਜੁਲਾਹਿ ਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਗੀਤਕ ਅਤੇ ਸਾਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਬਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਰ ਬਾਗ਼ਬਾਨਪੁਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਰਸ 'ਮੇਲਾ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

16/22.5 PT, Mukta Mahee Bold

ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ (੧੫੩੮-੧੫੯੯) ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ਼ੇਖ ਉਸਮਾਨ ਢੰਡੇ ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿ ਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਕਬਰ ਅਤੇ ਜਹਾਂ ਗੀਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਛੱਜੂ ਭਗਤ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਮੋਢੀ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਜੁਲਾਹਿ ਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਗੀਤਕ ਅਤੇ ਸਾਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਬਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਰ ਬਾਗ਼ਬਾਨਪੁਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਰਸ 'ਮੇਲਾ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ

18/25 PT, Mukta Mahee ExtraBold

ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ (੧੫੩੮-੧੫੯੯) ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ਼ੇਖ ਉਸਮਾਨ ਢੰਡੇ ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿ ਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਕਬਰ ਅਤੇ ਜਹਾਂ ਗੀਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਛੱਜੂ ਭਗਤ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਮੋਢੀ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਜੁਲਾਹਿ ਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਗੀਤਕ ਅਤੇ ਸਾਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ

Source: <http://www.punjabi-kavita.com/Shah-Hussain.php>

Mukta Mahee | Latin text settings

8/12 PT, Mukta Mahee ExtraLight

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola period, remarkable for its sculptures and bronzes, is represented by some of the finest figures of Siva in various forms, Vishnu and his consort Lakshmi, Siva saints, etc., created by using

10/14 PT, Mukta Mahee ExtraLight

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola

8/12 PT, Mukta Mahee Regular

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola period, remarkable for its sculptures and bronzes, is represented by some of the finest figures of Siva in various forms, Vishnu and his consort Lakshmi, Siva saints, etc.,

10/14 PT, Mukta Mahee Regular

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and

8/12 PT, Mukta Mahee Light

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola period, remarkable for its sculptures and bronzes, is represented by some of the finest figures of Siva in various forms, Vishnu and his consort Lakshmi, Siva saints, etc., created by using

10/14 PT, Mukta Mahee Light

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The

10/14 PT, Mukta Mahee Medium

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta,

12/16 PT, Mukta Mahee Medium

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves,

Source: www.incredibleindia.org

14/19 PT, Mukta Mahee SemiBold

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola period, remarkable for its sculptures and bronzes, is represented by some of the finest figures of Siva in various forms, Vishnu and his consort Lakshmi, Siva saints, etc.,

16/22 PT, Mukta Mahee Bold

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate them at Badami, Aihole, Ellora, Salsette, Elephanta, Aurangabad and Mamallapuram. The Chola period, remarkable for its

18/24 PT, Mukta Mahee ExtraBold

The art of India is inextricably intertwined with the country's cultural history, religions and philosophies, with the production and patronage of art being linked to social and cultural contexts. The earliest Indian religion to inspire major artistic monuments was Buddhism. Soon after the Buddhists initiated the rock-cut caves, Hindus and Jains started to imitate

Source: www.incredibleindia.org

ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਗੁਰਪਦਆਲ ਸਿੰਘ

ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਰਿ ਆਸਤਾਂ ਦੇ ਸੰਘ 'ਪੈਪਸੂ' ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਿ ਵਲ ਸਰਜਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਰਿ ਟਾਇਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨੇ ਉਸੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੀਨਿਕ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹਨੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਛੇਟੀ ਜਿਹੀ ਮੰਡੀ ਉਹਦੇ ਲਈ 'ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ' ਹੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਜਿਹੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਏਥੇ ਉਹ ਚਾਰ ਹੀ 'ਅਫਸਰ' ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਸੀ ਮਿ ਫੁਲ ਸਕੂਲ ਦਾ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਮਦਨ ਮੋਹਨ, ਦੂਜਾ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਤਾਰ ਬਾਬੂ ਸ਼ਾਦੀ ਰਾਮ, ਤੀਜਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਵਧਾਵਾ ਰਾਮ, ਤੇ ਚੌਥਾ ਅਫਸਰ ਮੰਡੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਿ ਆਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ। ਇਹ ਚਾਰੇ ਜਿੱਧਰੋਂ ਵੀ ਲੰਘਦੇ, ਮੰਡੀ ਦੇ ਆੜ੍ਹ ਤੀਏ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਚੌਧਰੀ ਗੋਪੀ ਰਾਮ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਵਰਗੇ ਸੱਤਿ ਕਾਹਿ ਤ ਬੰਦੇ ਵੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰਲੇ ਥੜ੍ਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆ ਕੇ 'ਰਾਮ ਰਾਮ' ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਇਹ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਚਾਰੇ ਅਫਸਰ, ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਟੈਨਿਸ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦੇ। ਚੌਹਾਂ ਨੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਨਿੱਕਰਾਂ, ਚਿੱਟੀਆਂ-ਦੁੱਧ ਜੁਰਾਬਾਂ ਤੇ ਫਲੀਟ ਪਹਿਨੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਕਿਟ ਫੜੀ ਦਿੰਨ ਢਲ੍ਹੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਸਕੂਲ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟੋਪ ਸਾਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਿਹੇ ਹਲਚਲ ਜਿਹੀ ਮਦਾਰ ਦਿੰਦੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਟੇ, ਰੀਠੇ, ਕੋਡੀਆਂ ਖੇਡਦੇ ਪਾੜ੍ਹੇ ਮੁੰਡੇ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਭੱਜਦੇ ਅੰਦਰੀਂ ਜਾ ਲੁਕਦੇ। ਬਾਣੀਏ ਤੇ ਸੇਠ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਝੁਕ ਕੇ ਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 'ਰਾਮ ਰਾਮ' ਤੇ 'ਨਾਸਤੋ' ਬੁਲਾਉਂਦੇ। ਚਾਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਮੰਡੀ 'ਬਾਹੀਆ ਸਾਹਬ' ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਝਾਕੇ ਬਿਨਾਂ ਪੌਣ ਅਕੜਾ ਕੇ ਤੁਰਦੇ; ਐਵੇਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਝੁਟਕਾ ਦਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਖੱਬਾ ਨਰੋਆ ਹੱਥ ਰਤਾ ਇੰਜ ਉਤਾਂ ਹ ਚੁੱਕਦੇ ਜਿਹੇ ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਹਾਕਮ ਮੱਖੀ ਉਡਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ, ਹਰੇਕ ਦੀ 'ਰਾਮ ਰਾਮ' ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਰ੍ਹਮੇ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਕਈ ਸੋਹਤਬਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਚੌਧਰੀਆਂ, ਸੇਠਾਂ, ਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ 'ਅਫਸਰ' ਲੋਕ ਇੰਜ ਬੁਲਾਉਂਦੇ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇੱਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਦਲਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਰੇਡੀਆਂ ਦੀ ਸੜੀ-ਗਲੀ ਸਬਜ਼ੀ ਓਵੇਂ ਸੁਟਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਹੇ ਵੀਹ-ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 'ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ' ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੁਟਵਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਪੁੱਛ-ਦੱਸ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਉਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਡਾਕਟਰ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਕੌੜਾ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਮੁਜ਼ਬ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਗਲੀ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਆਲ੍ਹੜੂ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਅਜੀਬ-ਅਜੀਬ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਡੇ ਆ ਜਾਂਦੇ, ਪਿਊ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁੱਛਦਾ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਉਹਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਭੇ-ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ ਬੋਲੀ

Culture And Traditions By Sanjeev Nayyar

Millions of years ago, the land north of the Aravallis was under a sea named the Sea of Tethys. The Himalayas arose out of the sea. As time passed a huge land mass arose with rivers flowing out of the mountains, bringing silt along with them. Thus was created modern North India. Its immense fertility attracted people from distant lands. Indians are a combination of various tribes. Negritos came from Africa, Proto-Australoids from Early Mediterranean, Mongolians, the Later Mediterraneans identified with Dravidians, the Alpines considered pre-Vedic and Vedic Aryans. Uttar Pradesh and Bihar were occupied by a race called Copperheads. It is believed that the Nagas, Asuras belonged to this stock. The languages are Kol limited to hill tribes, Sino-Tibetan limited to East India and the Aryan, Dravidian languages.

Before 2000 BC the Aryans entered history and spread over Asia and Europe. Indo-Iranians entered India through Afghanistan. Zend Avesta, the sacred book of the Parsis contains several verses that are found in the Rig Veda. The Vedic Yama is the Zend of Avesta and so on. According to Bhagwan Dass Gidwani, author of the book "Return of the Aryans," Aryans were originally from India and migrated to various parts of the world. Swami Vivekananda too said that Aryans were from India. A section of the media and some noted historians repeatedly harp on Aryan Dravidian conflict and use it as a tool to divide North and South Indians into two camps. Even if one were to agree that the Aryans were not more from India, what these learned men tend to forget that the Hinduism of today is a product of Aryan Dravidian cultures? Aryans are believed to have re-entered India around 1500 BC. For about the next five centuries they waged war within themselves and with Dasas, Asuras etc. During this period there was an intermingling of customs, beliefs and a new harmony evolved. Aryans brought with them cultural vitality and influence. Their culture flourished in the Vedic Ashrams that were situated on the banks of river Saraswati and in the heart of Sapta Sindhu, the land of seven rivers.

Mukta Mahee | Open-type features

Akhanda Conjuncts

ੜ + ੱ = ੜੜ

Additional Pairin and Addha forms

ਪ + ੱ + ਚ = ਪੂ | ਪ + ੱ + ਮ = ਪਮ

Indic Number Forms

I II III ¼ ½ ¾ ॥ ॥ ॥

Small caps

typeface

typeface

Ligatures

affiliate fjord fire

affiliate fjord fire

Discretionary Ligatures

stamp

stamp

Oldstyle Figures

0123456789

0123456789

Tabular Figures

0123456789

0123456789

Superior / Inferior

H₂O X₃ Z₍₅₎

H₂O X³ Z⁽⁵⁾

Numerator / Denominator

0/1 2/3 4/5 6/7 8/9

0123456789 / 0123456789

Arbitrary Fractions

1/2 1/4 3/4

1/2 1/4 3/4

Design alternates

august

august